

Első lecke

A döntéshozatal

Te döntöd el, úgy gondolkodol-e, hogy segítsd önmagadat a boldogulásban és a sikerességben, vagy ezzel ellentétesen.

A döntéshozatali folyamat (mit próbálsz eldönteni?pl. hova mész vakációra stb.)

-

A megoldandó feladat meghatározása (leírjuk 2-3 mondatban)

-

Információ gyűjtése és lehetséges megoldások felsorolása

-
-
-
-

Lehetséges megoldások következményeinek elemzése

-
-
-
-

A legjobb megoldás kiválasztása

-

Az eredmény felmérése

-

A döntést befolyásoló tényezők

1. Értékek

- Mi fontos a családotd számára, valamint a társadalom többi részének?

2. Ismerősök

- Barátok, haverek, ismerősi kör, közösség
- Nyomás létezése bizonyos(jó vagy rossz) viselkedésmódra

3. Szokások

- Idővel kialakult szokások alapján döntesz. „Én (mi) ezt így szoktam...”

4. Érzelmek (szeretet, harag, csalódottság, közömbösség, elutasítás)

- Ha meghozol egy bizonyos döntést
- Ha nem hozol semmilyen döntést

5. Család

- Mit szeretne a családot?
- A család többi tagja milyen döntést hozott?

6. Kockázatok és következmények

- Mit (mennyit) nyerhetsz?
- Mit (mennyit) veszíthetsz?

7. Kor

- Kiskorú/Nagykorú

Gyakran használt döntéshozatali stratégiák

Spontánul - Kiválasztani a legelső fejünkbe ötlő gondolatot. Egyáltalán vagy csak kevéssé elemezve döntésünk következményeit.

Óhajtás - Kiválasztani azt amit nagyon szeretnénk (számunkra a legjobb megoldás), függetlenül a következményektől.

Elkerülés - Kiválasztani azt a megoldást ami legvalószínűbb módon elkerüli a legrosszabb következményt.

Elfogadás - Alávetjük magunkat a család, iskola, munkahely vagy baráti kör elvárásainak.

Halogatás - A döntés folytonos elodázása amíg már csak korlátozott lehetőségeink vannak.

Kínlódás, rágódás - Nagyon sok információ szerzése és olvasása, ami által a rengeteg elemzés kimerítővé válik számunkra.

Biztonság - Kiválasztani azt a megoldást, ami valamilyen sikert jelent, a legkevesebb embert sérti meg és a legkevesebb kockázatot hordozza.

Érzés - Azon megoldás kiválasztása, amely intellektuálisan és érzelmileg is a legnagyobb kielégülést jelenti.

Átlátás - Kiválasztani azt a megoldást, aminek jó esélyei vannak a sikerre és amelyik neked is a legjobban tetszik.

A személyes és pénzügyi döntéseinket befolyásoló gazdasági tényezők

- **Árak szintje, mozgása** - A pénz vásárlóerejének változása, infláció mértéke
- **Lakossági fogyasztás** - A javak és szolgáltatások iránti kereslet
- **Nemzeti bruttó össztermék (NBÖ)** - Az országon belül termelt összes javak és szolgáltatások mértéke
- **Új lakások építése** - Az újan megépített lakások száma
- **Kamatlábak** - A kölcsönkért pénz ára
- **A pénz mennyisége** - Mennyi pénz forog a gazdaságban, ami elkölthető
- **A tőzsdemutatók** - Megmutatják az illető ország részvényeinek értékét, ezeknek alakulását
- **Munkanélküliség** - A munka nélkül maradt, ugyanakkor dolgozni tudó és akaró emberek száma

A döntésekkel járó kockázatok

Minden döntés hordoz kockázatokat. Az alábbiakban lássunk néhány, a személyes és pénzügyi döntéseinkkel gyakran együtt járó kockázatot.

Személyes kockázat - Tényezők, amelyek kedvezőtlen helyzetet teremtenek számunkra. Ilyen személyes kockázat lehet a kellemetlenség, szegényen, biztonság hiánya, vagy egészségi gondok is.

Inflációs kockázat - Az emelkedő árak a pénz vásárlóerejének csökkenését idézik elő. Ha valamit később veszünk meg, többet fizethetünk érte.

Kamattal járó kockázat - A kamat változása megváltoztatja a kockázatot. Befolyásolja költségeid (amikor hiteled van) valamint nyereséged (amennyiben megtakarításaid vagy befektetéseid vannak).

Jövedelemből származó kockázat - Munkahely váltása, illetve a lakosság költségeinek csökkenése csökkenthetik a jövedelmet (az utóbbi akár a munkahely elvesztéséhez is vezethet). A karrier változása és a munkahely elvesztése alacsonyabb jövedelemmel és kisebb vásárlóerővel jár.

Likviditási kockázat - Bizonyos típusú befektetések (pl. kincstárjegyek vagy ingatlanok) nehezebben válthatók pénzre. Ezzel nem árt számolni amikor ilyen befektetés mellett döntünk.

Az elveszített lehetőség költsége és a pénz időbeni értéke

az elveszített lehetőség költsége arra vonatkozik, amit valaki felad amikor döntést hoz. Ez a költség, amit lényegében cserének is lehet nevezni (valamit valamiért), több forrásodat érintheti (idő, pénz, erőfeszítés).

személyes lehetőségköltség - pl. a tanulásra eltöltött idő általában elvesztett időt jelent a munka és a szórakozás szempontjából. Mégis, ez az „áldozat” (költség) valószínűleg helyénvaló, mivel a tudásod és a jegyeid megnövekszenek majd a tanulás következtében.

pénzügyi lehetőségköltség a döntéshozatallal járó pénzügyi költségekre vonatkozik. Pl. amennyiben a megtakarított pénzedre vásárolsz valamit, akkor elveszíted a megtakarításra kapott kamatot.

A pénz időbeni értékét fel lehet használni arra, hogy egy hosszú távú befektetés lehetőségköltségét, illetve megtérülését meghatározzuk a kamatszámítások segítségével.

Pl. elköltve 1.000 pengőt a megtakarítási számlánkról, amely évente 4%-ot kamatozik, éves szinten 40 pengős lehetőségköltséget jelent az elveszített kamat formájában.

$1000 \text{ euró} \times 4\% \times 1 \text{ év} = 40 \text{ pengő}$

Ez 10 év alatt több mint 480 pengőt jelent, a kamatos kamat elvét alkalmazva.

Kvíz – első lecke

Igaz / hamis

1. _____ A döntéshozatal folyamata információgyűjtéssel kezdődik.
2. _____ A halogatás példa arra miként befolyásolják a gazdasági tényezők a döntést.
3. _____ Magasabb kamatláb megnöveli a kölcsönvett pénz árát.
4. _____ Növekvő árak csökkentik az egyéni vásárlóerőt: ez az infláció.
5. _____ A bankbetétre kapott kamatot a pénz időbeni értékének nevezhetjük.

Válaszd ki a helyeset

6. _____ A döntéshozási folyamat utolsó lépése :

- A. a következmények felmérése
- B. információk szerzése
- C. probléma azonosítása
- D. legjobb megoldás kiválasztása

7. A pénz vásárlóerejének csökkenését legjobban a _____ mutatja.

- A. munkanélküliségi mutató
- B. pénzmennyiség
- C. infláció
- D. kamatlábak

8. _____ A lakosság költekezése nagyobb ha:

- A. magas a munkanélküliség
- B. alacsonyak a kamatok
- C. magasak az adók
- D. nagy a megtakarítási arány

9. Azok a befektetések, amelyek nehezen válthatók át pénzre, magas _____ kockázattal rendelkeznek.

- A. infláció
- B. gazdasági
- C. bevételi
- D. likviditási

10. A döntésekkel járó költségeket _____ nevezünk.

- A. a pénz időbeni értéke
- B. személyes kockázat
- C. elvesztett lehetőség költsége
- D. spontaneitás